

**Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України**

**Факультет
ветеринарної
медицини**

НДІ Здоров'я тварин

**«ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я – 2022»
Матеріали Міжнародної наукової конференції**

**22-24 вересня 2022 р.
НУБіП України, м. Київ**

Печінка є першим органом, що реагує на дію зовнішніх і внутрішніх несприятливих факторів, а оцінка стану білоксинтезувальної функції є дуже важливою для визначення глибини порушення гепатобіліарної системи. У вівцематок Луганської області гепатодистрофія перебігає як монопатологія, так і в формі комплексного ураження печінки та нирок, печінки і кісткової тканини.

Метою цієї роботи є вивчення діагностичних критеріїв гепатодистрофії у вівцематок та поширення даної хвороби.

Дослідження проводились у 5 господарствах Луганської області на вівцематках романівської породи. Аналіз годівлі тварин проводили згідно норм, вказаних у довідниках Г.В. Проваторова та ін. (2007, 2009), та на основі власних розрахунків щодо потреби овець у клітковині, крохмалі і цукрі з урахуванням хімічного складу кормів, вирощених у Луганській області. Клінічне дослідження тварин проводили загально клінічними методами. Кров у тварин для досліджень відбирали з яремної вени зранку до годівлі. У крові тварин визначали вміст загального білку, його фракцій, ліпідний обмін, активність АсАТ, АлАТ, ГГТП. Результати досліджень оброблені статистично з використанням програми Statistica.

Гепатодистрофія – найбільш поширена патологія вівцематок. хворобу діагностували у 30,9 % досліджених овець. За відсутності виражених клінічних симптомів важливими критеріями патології є результати лабораторного дослідження крові тварин, що характеризують зміни обміну білка, ліпідів, ферментів.

Причинами розвитку гепатодистрофії в овець є поєднання порушень раціону годівлі (дефіцит крохмалю і цукру, низьке співвідношення між їх сумарною кількістю та перетравним протеїном і клітковиною) та умов середовища. Дефіцит вуглеводів призводить до порушення синтезу пропіонової кислоти в рубці. Нестача обмінної енергії в сухій речовині корму сприяє зменшенню синтезу глюкози, що в свою чергу посилює процеси ліпомобілізації. Надлишкове відкладання жирів у гепатоцитах є причиною розвитку жирової гепатодистрофії. Ліпомобілізація, що почалася пригнічує центр, який регулює апетит, тому прийом корму тваринами зменшується, мобілізація жирів посилюється, як наслідок, швидко розвивається гепатодистрофія.

Найбільш виражені зміни протеїнограми, зокрема частки альбумінів та гамма-глобулінів. Інформативність гіпоальбумінемії у хворих на гепатоз вівцематок становить 43,4–76,5 %, а гіпергаммаглобулінемії – 28,1–76,5 %. Для гепатодистрофії кітних вівцематок найбільш характерні гіпоальбумінемія ($p < 0,001$) і гіпоальфа2-глобулінемія ($p < 0,05$), лактуючих – гіпоальбумінемія ($p < 0,001$) і гіпергаммаглобулінемія ($p < 0,01$), холостих – гіпоальбумінемія ($p < 0,001$), гіперпротеїнемія і гіпергаммаглобулінемія ($p < 0,05$).

Найбільшу інформативність для діагностики гепатодистрофії у кітних вівцематок має визначення альбумінів (їх зменшення встановили у 73,5 % тварин) і гамма-глобулінів (збільшення у 76,5 %), лактуючих – альбумінів (зменшення у 62,5 %), холостих – альбумінів (гіпоальбумінемія у 39,6 %) та збільшення γ -глобулінів (39,6 %). Отже, у всіх фізіологічних групах найбільшу інформативність має зменшення частки альбумінів (66 з 119; 55,5 %) та збільшення – γ -глобулінів (47,1 %). Гіперпротеїнемію встановили у 30 (25,2 %) вівцематок, гіпопротеїнемію – 20 (16,8 %).

Найбільш виражені зміни ліпідного обміну виявлено в групі кітних овець. Висока інформативність гіперхолестеролемії – вона характерна для 60,6 % тварин цієї фізіологічної групи. Гепатодистрофія у групі лактуючих овець характеризується значним зростанням у сироватці крові рівня триацилгліцеролів у 20,7 % випадків ($p < 0,001$). Високий вміст ($p < 0,001$; $p < 0,05$) у крові лактуючих і холостих вівцематок ЛПДНГ не має такої інформативності.

У кітних вівцематок, хворих на гепатодистрофію, найбільш інформативні зміни АсАТ – гіперферментемія встановлена у 50 % тварин, АлАТ – у 11,8 %, ГГТП – 14,7 %. Активність ферментів становить: АсАТ – $2,22 \pm 0,13$ ммоль/год \times л ($p < 0,01$), АлАТ – $0,55 \pm 0,05$ ммоль/год \times л ($p < 0,01$), ГГТП – $62,4 \pm 4,42$ од/л.

У лактуючих вівцематок зміни активності клітинних ензимів менш виражені. Встановлено лише тенденцію до зростання активності амінотрансфераз, гаммаглутамілтранспептидази та лужної фосфатази. Гіперферментемія АлАТ виявлена в сироватці крові 9,4 % хворих тварин, АсАТ – 18,8, ГГТП та ЛФ – 15,6 %.

У холостих овець встановлено вірогідне ($p < 0,01$) зростання активності гаммаглутамілтранспептидази до $83,1 \pm 5,88$ од/л (17,2–193,3), порівняно з показниками клінічно здорових тварин. Гіперактивність ензиму виявлена в сироватці крові 47,2 % хворих тварин.